

STUDIA CHOREOLOGICA

S T U D I A CHOREOLOGICA

ORGAN POLSKIEGO FORUM CHOREOLOGICZNEGO

Vol. XVIII

Poznań 2017

Rocznik założony przez prof. dr. hab. Roderyka Langeo
w 1999 roku

Rada naukowa

dr hab. Ewa Dahlig-Turek, prof. Instytutu Sztuki Polskiej Akademii Nauk,
dr hab. Alicja Gronau-Osińska, prof. Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina,
prof. dr hab. Lech Sokół, Instytut Sztuki Polskiej Akademii Nauk,
prof. Placida Staro, Centro di Ricerca e Documentazione della Cultura Montanara,
Piccola Scuola di Musica e Danza della Valle del Savena, Monghidoro

Redakcja

Urszula Loba-Wilgocka (*redaktor naczelna*), Karolina Bilska (*redaktor językowy*),
Małgorzata Skusa (*tłumaczenia na język angielski*)

Recenzenci

dr Klaudia Carlos-Machej, prof. dr hab. Piotr Dahlig, dr hab. Aleksandra Dziurosz, prof. UMFC,
dr hab. Alicja Gronau-Osińska, prof. UMFC, dr hab. Tadeusz Kobierzycki, prof. UMFC,
dr Paweł Korobczak, prof. dr hab. Dariusz Kubinowski, dr Jacek Łumiński, dr hab. Tomasz Nowak,
dr Bartosz Martyna, dr Jacek Owczarek, dr Zofia Pelc

© Polskie Forum Choreologiczne, Poznań 2017

Publikacja została zrealizowana we współpracy z Instytutem Muzyki i Tańca
w ramach „Programu wydawniczego 2017”

instytut muzyki i tańca

Patronat medialny

taniecPOLSKA(pl)

cały polski taniec

Wytyczne dla autorów

http://www.pfch.choreologia.org.pl/instrukcja_dla_autorow.pdf

ISSN 1508-1354

Polskie Forum Choreologiczne

ul. Filipińska 1, 61-123 Poznań, www.pfch.choreologia.org.pl

Skład i łamanie

 rhythm

61-606 Poznań, Grochmalickiego 35/1, www.rhythm.pl

Druk i oprawa

TOTEM.COM.PL Sp. z o.o. s.k., ul. Jacewska 89, 88-100 Inowrocław, www.totem.com.pl

Spis treści

- 7 *Od Redakcji*
- 9 *Penteus albo narodziny choreografii* Juliusz Grzybowski
- 43 *Problematyka ucieleśnienia a relacje między muzyką a ruchem – od Dalcroze’a do kognitywistyki* Agnieszka Widlarz
- 61 *Cielesność w teorii i praktyce doświadczenia estetycznego – taniec w kontekście somaestetyki Richarda Shustermana* Olga Ziopaja
- 73 *Wirowanie prosto z serca. Zjawisko transowe w zabawie społecznej na przykładzie oberka* Izabela Andrzejak
- 83 *Flamenco – zdarzenie magiczne czy wiedza? Fantazmaty o nauczaniu i kreacji tańca* Krzysztof Hliniak
- 115 *Polsko-grecki projekt badawczy „Przedmioty w tradycyjnym tańcu greckim” Relacja z przebiegu III etapu z punktu widzenia choreologii i podsumowanie przebiegu projektu* Hanna Raszewska-Kursa
- 129 *Taniec perski: klasyczny czy neoklasyczny?* Aleksandra Kilczewska-Torabpourshiraz
- 137 *Rozwój sztuk tanecznych i muzycznych w południowych Indiach na przełomie XVIII i XIX wieku* Natalia Żakowska
- 151 *Aspekty wychowawcze Orchésographie Thoinota Arbeau* Marianna Jasionowska
- 165 *Balet na wybiegu. O wzajemnych związkach mody i sztuki baletowej od XVI do XIX wieku* Agnieszka Narewska
- 181 *Friderica Derra de Moroda. Kilka uwag na marginesie wystawy Sztuka – Muzyka – Taniec* Ewa Kretkowska
- 195 *Tanzwerk w Bremie – taniec i edukacja taneczna w Niemczech* Marta Zawadzka,
Wnioski z wizyty studyjnej Irena Gierszewska

Roderyk Lange in memoriam

- 209 *Znaczenie dorobku naukowego prof. dra hab. Roderyka Langego* Tomasz Nowak
- 223 *Theorising and ‘De-theorising’ Dance* Egil Bakka
- 241 *A Transmitter* Marion Bastien
- 245 *In Prof. Roderyk Lange’s Memory*
Some Reminiscences of a Long Lasting Collaboration Jacqueline Challet-Haas
- 253 *Dance as Politics* Irene Loutzaki
- 263 *A Flame for Dance* Jennifer Shennan
- 273 *Roderyk Lange – a Genius that Mediated between Alien Worlds* Placida Staro
- 291 *Noty o autorach*

Contents

7	<i>Editorial Note</i>	
9	<i>Pantheus or the Birth Choreography</i>	Juliusz Grzybowski
43	<i>Problematic Aspects of Embodiment and Relation between Music and Motion – from Dalcroze to Cognitive Science</i>	Agnieszka Widlarz
61	<i>Corporeality in Theory and Practice of Aesthetic Experience – Dance in Richard Shusterman Somaesthetics Context</i>	Olga Ziopaja
73	<i>Spinning Straight from the Heart. Trans Phenomenon in a Social Play as in Oberek Example</i>	Izabela Andrzejak
83	<i>Flamenco – a Magical Event or Knowledge? Phantasms on Teaching and Dance Creation</i>	Krzysztof Hliniak
115	<i>Polish-Greek Research Project “Articles in a Traditional Greek Dance” Relation from the Third Stage from the Choreology Point of View and the Project Summary</i>	Hanna Raszewska-Kursa
129	<i>Persian Dance: Classical or Neoclassical?</i>	Aleksandra Kilczewska-Torabpourshiraz
137	<i>The Development of Dance and Music Arts in South India between the 18th and 19th Century</i>	Natalia Żakowska
151	<i>Educational Aspects of Orchésographie by Thoinot Arbeau</i>	Marianna Jasionowska
165	<i>Ballet on a Catwalk. On Mutual Relation between Fashion and Ballet Art from the 16th to the 19th Century</i>	Agnieszka Narewska
181	<i>Frederica Derra de Moroda. A few Comments on the Fringe of the Exhibition Art – Music – Dance The Presentation of Derra de Moroda’s Archives</i>	Ewa Kretkowska
195	<i>Tanzwerk in Bremen – Dance and Education in Germany Conclusions from a Study Tour</i>	Marta Zawadzka, Irena Gierszewska
Roderyk Lange in Memoriam		
209	<i>The Significance of Professor Roderyk Lange’s Academic Achievements</i>	Tomasz Nowak
223	<i>Theorising and ‘De-theorising’ Dance</i>	Egil Bakka
241	<i>A Transmitter</i>	Marion Bastien
245	<i>In Prof. Roderyk Lange’s Memory Some Reminiscences of a Long Lasting Collaboration</i>	Jacqueline Challet-Haas
253	<i>Dance as Politics</i>	Irene Loutzaki
263	<i>A Flame for Dance</i>	Jennifer Shennan
273	<i>Roderyk Lange – a Genius that Mediated between Alien Worlds</i>	Placida Staro
291	<i>Notes about Authors</i>	

Od Redakcji

Niniejszy tom miał być kolejnym zbiorem artykułów z dorocznych konferencji Polskiego Forum Choreologicznego (PFCH). Jednakże w trakcie trwania prac redakcyjnych, w marcu 2017 roku dotarła do nas wiadomość o śmierci Profesora Roderyka Langego – założyciela i wieloletniego redaktora naszego czasopisma. Pan Profesor był nie tylko szanowanym na całym świecie autorytetem w dziedzinie choreologii i antropologii tańca, ale dla wielu członków PFCH także opiekunem naukowym, mentorem i osobą, która służyła radami, wskazywała błędy i właściwe kierunki poszukiwań badawczych, a także mobilizowała do podejmowania coraz to nowych wyzwań. Gdyby nie Profesor Lange, przedstawiciele polskiego środowiska naukowego zainteresowani różnymi aspektami tańcami nie mieliby możliwości spotkań, wymiany poglądów i publikacji artykułów naukowych.

Tegoroczny tom podzielony został na dwie części. Pierwsza część dokumentuje wystąpienia członków PFCH podczas Konferencji PFCH, która odbyła się w dniach 10–11 września 2016 roku w Akademii Muzycznej im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi. Na część drugą, będącą wyrazem upamiętnienia dokonań Roderyka Langego nie tylko w Polsce, ale i na świecie, składają się teksty angielskojęzyczne, których autorami są uczniowie i współpracownicy Profesora: Egil Bakka, Marion Bastien, Jacqueline Challet-Haas, Irene Loutzaki, Jennifer Shennan i Placida Staro, a poprzedza je artykuł prezesa PFCH – Tomasza Nowaka.

Pierwszą część tomu otwiera artykuł Juliusza Grzybowskiemu o narodzinach choreografii wpisanych w mit, na którym oparte są *Bakchantki* Eurypidesa. Następnie Agnieszka Widlarz przedstawia problematykę ucieleśnienia w kontekście jego relacji między muzyką a ruchem, a Olga Ziopaja przybliżyła problematykę tańca w somaestetyce

Richarda Shustermana. Czwarty artykuł, autorstwa Izabeli Andrzejak, ukazuje oberka jako zjawisko transowe. Z kolei Krzysztof Hliniak wskazuje fantazmaty funkcjonujące w nauczaniu i kreacji tańca flamenco, a Hanna Raszewska-Kursa relacjonuje III etap polsko-greckiego projektu badawczego „Przedmioty w tradycyjnym tańcu greckim” z perspektywy choreologicznej, natomiast Aleksandra Kilczewska-Torabpourshiraz podejmuje rozważania o klasyczności tańca perskiego. Kolejny artykuł, autorstwa Natalii Żakowskiej, omawia rozwój sztuk tanecznych i muzycznych w południowych Indiach na przełomie XVIII i XIX wieku. Następnie Marianna Jasionowska przedstawia wychowawcze aspekty dzieła Thoinota Arbeau pt. *Orchésographie*, a Agnieszka Narewska charakteryzuje wzajemne związki mody i sztuki baletowej. W przedostatnim tekście Ewa Kretkowska przybliża postać Fride-riki Derry de Morody, tancerki i choreografki, która stworzyła bogate archiwum nie tylko publikacji, ale także przedmiotów związanych z tańcem. Tom zamyka artykuł Marty Zawadzkiej i Ireny Gierszewskiej opisujący edukację taneczną w Niemczech.

Niniejszym pragniemy podziękować Akademii Muzycznej im. Grażyny i Kiej-stuta Bacewiczów w Łodzi, która gościła uczestników i pomogła w organizacji kon-ferencji.

Karolina Bilska